

*

kres

*

j u l i j

leto 1935

številka 7

»KRES«. Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale.) Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

NAROČNINA: Din 20 (skupno Din 18).

BOJ ZA MATTERHORN

Po Haensel-u priredil E. K.

(Nadaljevanje)

»Svojega Tanqwalderja vam ne morem odstopiti,« je dejal Douglas. »Sam se moram vrniti v Zermatt. Toda midva nimava prtljage in mogoče vam moreva pomagati pri prenosu. Dva sva in z vami vred bomo morda zmogli.«

Whymper se je dvignil, premagan od nepričakovane rešitve iz obupnega položaja. Sprejel je Douglasovo ponudbo, a le pod pogojem, da ga mladenič spremlja pri osvojitvi Matterhorna.

Miza ju je ločila, sicer bi mu Douglas skočil okoli vratu. Tako pa sta si le krepko stisnila roke.

Župnik je smehljaje dal svoj blagoslov. Whymper se je celo šalil, kar se je pri njem redko zgodilo:

»Sedaj vem, prečastiti, čemu sem vas obudil od mrtvih!«

»Kako bi se naj sicer izkazal,« je odvrnil župnik, »pogrebnihi govori vama ne morem govoriti.«

VI.

Krčmar Favre je uvidel, da Whymperju ne sme prekrizati načrtov, če noče za vedno škodovati svoji obrti.

Ko je Whymper v zgodnjem jutru dvanajstega julija razdelil prtljago sebi, Douglasu in Tanqwalderju, je prišel v zadnji minuti Favre, privedel nekega gonjača, da bi jim pomagal nositi. Imenoval se je Fidele, in je že večkrat v mraku prekorajil Theodulski prelaz z utihotapljenjo kavo. Whymper se ni bal nobenega napora, toda sovražil je breme na potu, za katerega je izhajal z manjšo uporabo moči. Vzel je nosača in pil celo s Favrom poslovilni kozareček žganja. Pozneje je Favre pripovedoval, da še nikoli ni videl Whymperja tako razburjenega kakor tisto jutro. Njegov mir, ki je bil znan že v prisilnici se je umaknil plamteči vročici. Celo solze je imel v očeh.

Vsa Whymperova oprema za Matterhorn je bila razdeljena med štiri moše, ki so jo z lahkoto nosili.

Matterhorn in njegov masivni a mnogo bolj položi ujec — Monte Rosa, sta v zgodovini človeštva, ki jima je dala imeni, mnogo mlajša od Theodulskega prelaza. Obe gori sta bili do 18. stoletja meja med laškimi in severnimi pokrajinami. Kdor ni moral brezpogojno preko njih, ni šel v te višine in kdor je moral preko njih, je preklinjal ledene ovire in se

ni povzpel do lepega občudovanja. Toda ozka vrata so se odprla v grožčem zidovju: gorsko sedlo, na katerem so se srečevali ljudje od severa in od juga kot sovražniki ali kot prijatelji. Že Rimljani so ga poznali. Še danes najdemo v ledenikih novce s sliko cesarja Decentiusa,¹¹ celo Nero, Marc Aurel, Theodosij in Konstantin so se izgubili tam zgoraj, vkovani v zlato. Na kašen način so prišli novci v led, se more dokazati po slučaju, ki se je zgodil mnogo kasneje.

John Ball, ki je spisal prvi »Alpine Guide«¹² in je na dvaintridesetih različnih krajih prekorajil Alpe, je šel tudi preko Theodulskega prelaza. Sredi ledenika je našel nekega svojega rojaka v obupnem, zapuščenem položaju. Njegov vodnik, (tedaj še niso poznali vrvi), je pred njegovimi očmi izginil v zasneženo ledeniško špranjo. Nesrečnež se ni upal napraviti nobenega koraka več, ker se je bal enake usode. John Ball ga je privedel v dolino. V dolini so izpraševali po vodnikovem imenu in obžalovali njegovo usodo. Ko pa je Anglež omenil gostilničarju, da je z vodnikom zdrsnil v prepad tudi nahrbtnik z 10.000 zlatimi franki, tedaj je dolina oživila. Ducat pogumnih mož je z dolgimi drogovi krenilo proti ledeniku. Zaman! Ledenik je šele v nekaj sto letih kos za kosom vračal požrte luisdorse.¹³

Guido Rey, ki je bil spisal veliko italijansko knjigo o Matterhornu, l. 1934 je bila prevedena v nemščino, je našel na svojih turah srednjeveško leseno roko blizu prelaza. Pozneje jo je spoznal kot del velike podobe svetega Theodula, ki je stala zgoraj na njegovi gori in se je pozneje izgubila. Pobožni dolinci so jo v zgodnjem srednjem veku postavili na vrh. Njihovi nič manj pobožni nasledniki so jo v poznem srednjem veku sežgali v nekem smrtno nevarnem snežnem viharju. Sveti Theodul je doprinesel že velika dela na svojem prelazu poleg tega, da je za ceno svoje podobe rešil nekaterim življenje. Bil je prvi škof iz Sittena v Wallisu¹⁴, bil je

¹¹ rimski cesarji

¹² »Vodnik v Alpah«, angleški planinski list.

¹³ luisdors-fr. zlatnik (izg. luidor).

¹⁴ Sitten, kraj v švicarskem kantonu Wallis.

bojevit in še rajši je potoval. Vsako leto je šel preko prelaza in večkrat ga je spremljal hudič, ki je skušal njegovo dušo in hotel preslepiti njegovo telo. Toda škof je bil prežet velikih misli in obseden vprav tako kot Whymper, tako, da je bil hudič z vsemi svojimi umetnostmi brez moči napram njemu; le mlačneži in dvomljivci so se kotalili v prepad.

Tudi Ahavser, večni žid, je po pripovedovanju dolincev iz Valtouranche trikrat preskočil pot, po kateri so šli sedaj Whymper, Douglas, Tanqwalder in Fidele. Vselej ga je vznemiril pogled na veliko mesto, ki ga je videl spodaj v dolini, mesto z velikimi palačami, železnimi kačami in ognjenimi vozovi. In tedaj je večni žid imel prav. Kot neumrljivi človek je gledal na stvari brezčasne, in tako so videle njegove duševne oči že takrat vse, kar je pogled navadnega človeka spoznal šele mnogo kasneje. Kje bodo stale te pravljice ne palače z uniformiranimi boji,¹⁵ ali v severni ali v južni dolini, to bo odločila šele tekma med Eduardom Whymperjem in Jeanom Antoinom Carrelom.

Dokler niso dosegli Theodulskega prelaza, je Whymper ostro opazoval svojega sopotnika Douglasa. Moral se je prepričati, če je mladi lord dorasel nepreglednim težkočam prvega vzpona na Matterhorn. Kakor hitro so vstopili v ledenik, je Whymper zahteval, da privežejo vrvi. Douglas je čutil nemo Whymperovo opazovanje in je hotel dokazati, kaj zna in kako varnega se čuti. Tvegal je pripombo, da je na tako varnem izprehodu vrv povsem nepotrebna. Whymper je odvrnil: »Vselej slišim ta ugovor, kadar prekorajim Theodulski prelaz. In navadno odvrnem: hribolazci spadajo v tri razrede. Najbolj izkušeni si domišljujejo, da v ledeniku ni nobene špranje, ki je oni ne bi pravčasno opazili. Ti si le domišljajo! Drugi se boje, da bi kdo ne videl, kako se boje in zato zamenjajo pogum s predrznostjo. Tretji nicesar ne slutijo in so preleni, da bi si privezali vrv. Vsi trije morajo poginiti, če jim ne pomaga srečen slučaj, ki ga pa ne zaslužijo.« V jasnih, razčlenjenih stavkih je razvijal svojo tehniko o uporabi vrvi, ki jo je preiskušal pet poletij. Njemu se je zdelo dovolj važno, da pripravi svoje tovariše za jutri na življenje in smrt, kolikor je bilo v njegovih močeh.

¹⁵ deček, ki streže pri dvigalu.

Nadaljevanje na 3. strani ovitka.

PO KONGRESU

Dr. Stanislav Žitko

Kongres je končal. Od vseh strani priznavajo, da je potekel v redu in da je imel največji uspeh. Ta sodba je tako soglasna, kakor je pri podobnih prireditvah do zdaj nismo bili vajeni. Že ta soglasnost kaže, da je bil učinek evharističnega kongresa za splošnost nekaj posebnega, da je kongres na svoj način vsakega zajel.

Seveda je bil kongres v prvi vrsti mogočno zmagoslavje katoliške vere našega naroda. Ves kongres je bil ena sama pobožnost: javno smo se poklonili svojemu Zveličarju v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, javno smo izpovedali svojo katoliško vero in javno smo prisegli svojo zvestobo Cerkvi in papežu.

Na tem kongresu, ki je imel zgolj verski značaj, so se zbrale take ogromne množice, kakor se niso zbrale še na nobenem shodu, na nobeni prireditvi v naši državi. Vse te množice so bile enega duha; vsi so prišli z istim namenom; vsi so bili enako sveto razpoloženi. Ni bilo niti običajnih izjem, ko ta ali drugi pozabi, zakaj je prišel in se prepusti za čas več ali manj neprimernemu veseljačenju.

Da je bila mladina ganljivo pobožna, da so bile pobožne žene in dekleta, ni treba posebej povdarjati. Nad vse važno pa je obnašanje naših mož in fantov na tem zgolj verskem kongresu. Možje in fantje so na kongresu prelomili s svojo tradicionalno boječnostjo pred Bogom. Nočna procesija, število mož in fantov, ki so se je udeležili, njihovo izredno lepo obnašanje in njihova pobožnost, vse to je imelo mogočen apostolski učinek in marsikdo, ki je hotel kot indiferenten opazovalec ostati ob strani, je bil prav po tej pobožnosti mož in fantov premagan in je še isto noč uredil račune svoje vesti in je pristopil k mizi Gospodovi.

Bil je kongres manifestacija čuta, ki ga ima naš narod za organizacijo in disciplino. Red je vzdrževalo z veliko požrtovalnostjo 1200 rediteljev; vendar bi tudi to število rediteljev ne zmoglo vzdržati v redu vseh množic, če bi iste same ne čutile potrebe po organizaciji in disciplini in če se ne bi pokoravale rediteljem v zavesti, da tvorijo le del velike, toda enotne skupnosti. V tej zvezi je treba poudariti veliko požrtovalnost vseh teh množic. Ni bilo vedno prijetno pokoravati se navodilom rediteljev. Toda z veliko požrtovalnostjo, ki so jo udeleženci prinesli že od doma, so premagali vse neprijetnosti, samo da je bil dosežen namen kongresa. O izredni požrtovalnosti priča, kar so povedali o nekaterih udeležencih iz Suhe Krajine, najsiromašnejšega dela Slovenije. Že mesece si niso kupovali soli, sladkorja in olja, samo da so prihranili denar, ki so ga rabili za udeležbo na kongresu. Za te pač velja, kar je ob kongresu pri neki priliki izrekel prevzvišeni g. škof dr. Rožman, da Bog prav gotovo ne pusti nepoplačanega prav nobenega dela, nobenega truda in nobene žrtve, ki jih kdo doprinese Bogu v čast.

Prav je, če po vseh kongresnih doživetjih naš pogum mogočno naraste. Vidimo, da naše delo po odsekih katoliške akcije in po kongresnih pripravljalnih odborih ni bilo zastoj. Vidimo pa tudi, da imamo še vedno široko in hvaležno polje za nove uspehe. Evharestični kongres nam mora biti seveda pred vsem vzpodbuda za organizirano in sistematično delo, kako bi čim več nam blizu stoječih — zlasti mož in fantov — pridobili za redno in pogostno sv. obhajilo. Je to vzvišeno apostolsko delo v duhu katoliške akcije in je to najboljšo sredstvo za vzgojo apostolskih delavcev v katoliški akciji.

Po končanem kongresu je papežev legat sam ponovno omenil, da moramo v katoliški akciji nadaljevati z delom, ki smo ga zdaj porabili za notranjo in za zunanjo pripravo kongresa. V razgovorih je zlasti poudaril nujnost nadaljevanja tega dela v katoliški akciji tudi prvi prelat iz legatovega spremstva, ki je bil eden od štirih vatiških prelatov, ki se vrstijo v vsakdanji službi prav pri osebi sv. očeta.

Kongres je povzročil, da bo zanimanje najmerodajnejših krogov v katoliški cerkvi za katoliško življenje v Jugoslaviji in zlasti v Sloveniji veliko večje. Vsi visoki gostje so namreč kmalu spoznali, da sodeluje pri kongresu v pretežnem delu — z najmanj 95% — Slovenija sama, da je torej ona v prvi vrsti poklicana, da sadove kongresa uporabi in izkoristi.

Naša čast zahteva, da z delom nadaljujemo in tako za bodoče ohranimo in utrdimo dobro mnenje, ki so ga visoki gostje odnesli o katoliškem življenju našega naroda. Vztrajno bomo delali kot apostoli katoliške akcije, da sadove evharističnega kongresa zanesemo in jih ohranimo v najširših masah, da bo tako Slovenija mogla res biti zgled drugim deželam tudi glede verskega življenja.

SLIKE Z EVHAR. KONGRESA

Ivo Peršuh

Čim bolj skušam urediti v spominu vse tisto, kar sem ob kongresu doživel, tem manj jasni postajajo posamezni dogodki. Vse čudovite zunanosti izginjajo v morju duhovnih doživetij, neizbrisnih vtisov, do prijetne groze stopnjevanih doživljajev. Pa bodo tako tudi naslednje vrste le medli odsev kongresnih prireditev.

Kraljica Slovencev potuje na kongres

Vemo, da je uspeh kongresa pred vsem pripisovati obilju milosti, ki se je razlivala na vse delo za kongres. Ne motimo pa se, če rečemo, da je to obilje teklo po priprošnji Nje, ki je bila varihinja kongresa. Pa spet: Marija pomagaj je morala pomagati, ko je videla tisto žarno ljubezen, s katero jo je spremljalo ljudstvo naše Gorenjske na poti v Ljubljano. Samo za največji praznik so naše hiše tako okrašene, so ti beli domovi tako oviti v zelenje in cvetje ter osvetljeni s svečami, kakor so bili 28. junija. Pot Marije Pomagaj z Brezic v Ljubljano je bila pot prave kraljice, z nedopovedno ljubeznijo ljubljene, z najglobljim zaupanjem češčene. Najmočnejše se je ta ljubezen izražala v tistih številnih skupinah fantov — kolesarjev, ki so od vasi do vasi kot Marijini gardisti bili nebeški Pomočnici za spremstvo. Presunljiv je bil trenotek, ko se je Kraljici poklonila zastava naših fantov, tolikokrat preganjana, tolikokrat obsojena. Tisti dan je vstala vse lepša, sv. Janez na njej je bil vse vedrejši, orla polet vse odločnejši.

In v Ljubljani? Ko so zazvonili zvonovi vseh cerkva, je dahnilo nad Ljubljano nekaj nežnega in nebeško blagega. Ljudje so pozabili

na dnevne tegobe in srca so se jim razklenila v tisto razpoloženje, ki je vsemu kongresu dajalo svojski značaj, v molitev in zbranost.

Med prvimi, ki so se poklonili milostni podobi, je bil on, ki je po Mariji svoj narod k Jezusu vodil, nadškof Jeglič. Ko je klečal pred podobo Marije v stolnici in se je v lahnem drgetu stresala njegova častitljiva postava, takrat ni nihče več vzdržal. S svojim očedom smo plakali od radosti in sreče.

Kristusov namestnik med nami

Težko je bilo odtrgati pogled od milega obličja Marije Pomagaj in zapustiti stolnico, ki je za eno noč postala domovanje naše Kraljice. A treba je bilo iti proti ljubljanskemu kolodvoru in biti priča novemu zgodovinskemu trenotku. Prvič stopa med nas Kristusov namestnik po svojem posebnem odposlancu, prvem cerkvenem knezu slovanske Poljske, kardinalu Avgustu Hlondu. Čaroben je pogled na Miklošičevo cesto: ljubljanska mladina jo oroblja, ker bi prva rada povedala papeževemu odposlancu, kako je sredi borb in viharjev postala njena vera le še močnejša, njena zvestoba le še odpornejša. Tam blizu kolodvora je razpoloženje svečano. Visoka gospoda se je zbrala, cilindri se svetijo, v strumnem pričakovanju je postrojena vojska. Tako sprejemajo kralje. Tedaj pade od nekod beseda »Prihaja«. Vojaška godba svira papeško himno, ob dolgi rdeči preprogi se ustavi posebni vlak z odposlancem sv. očeta. Poljub miru, s katerim je visoki knez pozdravil ljubljanskega vladiko, je poljub Kristusovega namestnika jugoslovanskim katoličanom. Tisti hip smo bolj kot kdaj čutili, kako smo močni v zvezi s papežem. — Kar je bilo nato, je bilo le izraz sreče in zadoščenja. Cvetje in beli robci, vzklikanje in pobožno sklanjanje pod blagoslavljačo kardinalovo roko, vse je sestavljalo zgodovinski dogodek. In kdor mu je bil priča, ga nikdar več ne pozabi.

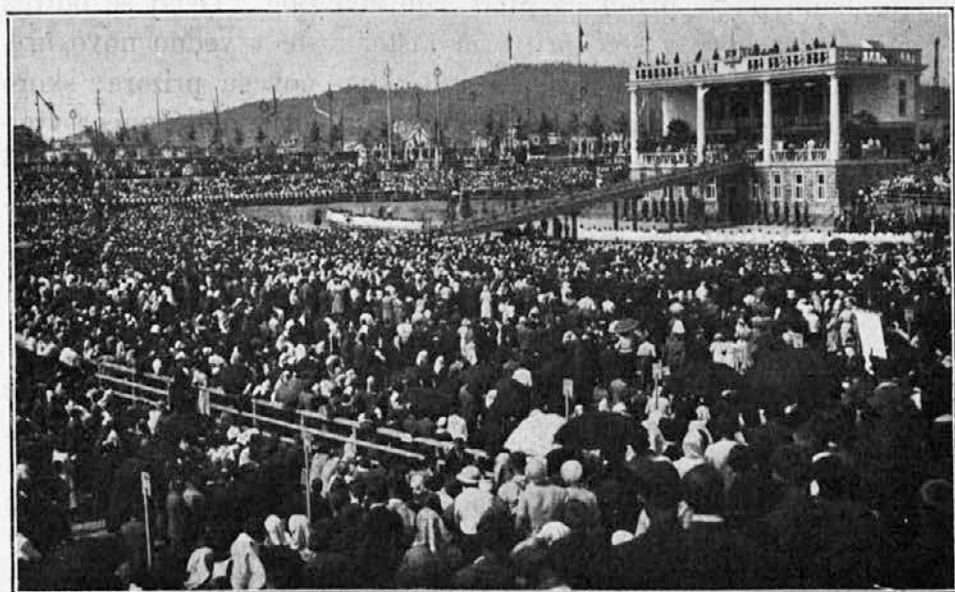
Slovenska prestolica v morju luči

Kongres je otvorjen. Iz vseh cerkva se vijejo reke vernih, ki so pravkar z zbranim poslušanjem božje besede in z vneto pesmijo pričele veliki praznik evharističnega Kralja. V srcu slehernega gori luč. A luči gorijo tudi po Ljubljani. Vsa okna so jih polna. Desettisoči žarnic ožarjajo velika poslopja in svetlih križev nešteto. Kdaj je slovenska prestolica bila še odeta v tako bleščeči ornat! Le enkrat,

edino enkrat, ob prazniku evharističnega Boga. O da bi ta luč v njej nikdar ne ugasnila! Saj bi drugače ne mogla biti prestolica tisti zemlji, ki je prekrita z evharističnimi križi in obljudena po evharističnem narodu.

Ves Stadion — cvetoči vrt

Čudovito jutro dne 29. junija. Kakor da se je ponoči samo božje oko solzilo radosti in je solza iz božjega očesa kot čarobni balzam ohladila pekočo vročino prejšnjega dne. Zdi se, da je priroda sama

Med mašo odposlanca sv. pčeta, kard. A. Hlonda, dne 30. junija na Stadionu

čutila potrebo po očiščenju. In skozi to lepo jutro korakajo, korakajo tisoči, desettisoči, kot bi angeli šli pred Jagnje, da mu zapojejo najlepšo pesem. Stadion se polni. A glej, to niso angeli, cvetke so, kakor bi jih pravkar božja ustvarjajoča roka razsadila po Stadionu. Kdo drugi bi pač mogel ustvariti to čudovito harmonijo barv, ki se kot v lahnem vetru cvetlice prelivajo in nudijo očesu neprestano nove slike! A tako govori le oko. Duša pa gleda mogočnejši prizor. 30.000 slovenske mladine je zbrane, s srci, v zakramentalni milosti očiščeni, s srci, od hrepenenja po Jagnjetu gorečimi. Še nikdar ni slovenska mladina na tako prepričevalen način povedala, da je kljub vsemu Kristusova in pred vsem Kristusova.

Na veličastni tribuni se zaleskeče škrlat. In že se v globoki ginenosti razprostirajo v pozdrav mladini roke njega, ki nam ga je poslal sv. oče. Tedaj se dvigne širom Stadiona mogočen roj snežnobelih bitij, ki v skrivnostni igri na mah ustvarijo čarobne slike življenja: beli robčki so, ki jih slovenska mladina vihti v pozdrav odposlancu sv. očeta. Podobnih prizorov je Stadion za časa kongresa videl več, a nobeden ni bil tako mladostno ljubeč, nobeden tako po svoji nedolžni belini očarujoč.

Sv. daritev se je pričela. Iz trideset tisoč grl hiti proti oltarju molitev in pesem. Svečan mir zajema Stadion, ko srebrni glas zvončka naznani, da je prišel na oltar sam živi Bog. Tedaj se odtrga pesem »Jezus hoče v srce priti« in raste, raste v vedno novo hrepenenje, dokler ne obmolkne ob veličastvu novega prizora: skoro 100 duhovnikov stopa izpod velikega oltarja kot iz neizčrpnega vreca, vsak z zlatim ciborijem v rokah in ... Beseda onemi ob misli na ta mogočni prizor ljubezni. Slovenska mladina! Vsa pričakovanja si presenetila, vse naše nade prekosila.

Čarobna noč

29. junij se je sklonil k počitku. A v Ljubljani ne. Vse ulice živijo, po oknih zagorevajo svečke, skrivnosten nemir je v ozračju. Le pred velikimi dogodki je tako. In nocoj doživljamo dogodek, mogočen po svojem hotenju, veličasten po svoji podobi. Skozi tiho noč stopa po ljubljanskih ulicah 40.000 slovenskih mož in fantov. V rokah jim gorijo plamenice, a še močnejši je žar njih vere in ljubezni. Strmi Ljubljana in strmi 100.000 ljudi ob cestah. Goreča reka je zajela ulice in ni jih konca. Pa ne teče ta reka mirno, pohlevno, a tudi ne grozeče, uničujoče. Skrivnostno lepi so ti glasovi, ubrani sedaj v pesem, sedaj v molitev. A ta pesem je drugačna kot tista v jutru: moška je in odločna tako, da vzbuja grozo pred Veličastvom, kateremu velja. In ta molitev je kot prisega celega naroda, govorjena ob svitu plamenic, da bi ostala z ognjem v srcih zapisana.

Polnoči je. V tajinstveni luči tone ogromni prostor Stadiona. Le tam na čelu blesti v vsej svoji beli lepoti — žrtvenik. Kot tisoči za to noč postavljenih zvezdic migljajo lučke okrog Stadiona. V Stadion pa lije reka, reka slovenskih mož in fantov in ni ji konca. Na žrtveniku se daruje sv. daritev. Iz globin Stadiona prihaja pesem, mogočna, da se stresa ozračje, pobožna, da se topi duša. Pa objame ves

Stadion mogočen glas našega dragega nadpastirja: o čarobni noči in naši moški zvestobi, ki jo ta noč očituje, o slabostih naših, ki jih naj ta noč odplahne, o božji pojedinini, ki nam jo Kristus v tej noči pripravlja. Mirno posluša mogočna armada, vsako besedo kot dobri kruhek prejema in vsaki besedi zvestobo obljublja. Starodavna je ljubljana

Med nočnim sprevedom
mož in fantov 29. junija

ška škofija in mnogo imenitnikov je bilo njenih škofov. A sreče, kakor jo je moral to noč doživeti gospod Gregorij, ni užil nobeden.

In potem? Kako je bilo takrat, ko si, ti mož in ti fant, v tej sveti noči prejel Zveličarja? Saj priznaš, da tega ni mogoče popisati, da za to srečo in radost človekov jezik nima besede, da tistega trenotka nikdar pozabiti ni mogoče! Morda si videl brata v Kristusu, ki je bil tisti trenutek na stadionskih brežinah in ni bil deležen ne-

beške gostije. Ko bi videl solzo v njegovem očesu, bi vedel, za koliko srečo te zavida.

Resnično, to je bila noč, ki jo je pripravil sam Gospod v svojo slavo. Resnično, to je bila noč, ko je slovensko moštvo povedalo Zveličarju, da vztraja ob Njem za vedno!

Ves narod ob Gospodovem oltarju

Glavni kongresni dan, dopoldne. Papežev odposlanec daruje sv. daritev. V zbrani tišini ji prisostvuje 100.000 ljudi. Inozemski gostje so presenečeni nad ubranim petjem mogočnega zbora. »Kot da smo v Rimu, ko daruje sv. mašo sam sv. oče«, vzklikne nekdo med njimi. Ves pomlajen zre preko Stadiona sivolasi nadškof Jeglič in solza za solzo polzi po tem moškem obrazu. »Saj to je ves moj narod, ves ob nogah Zveličarjevih, ves božjega duha poln, hvala Bogu, hvala Bogu«, je zahvaljeval Previdnost, ki mu je dala doživeti ta zmagoslavni dan.

Popoldne. S točnostjo, za katero nas zavidajo, in v redu, ki ga ne razumejo, se odvija največji prevod, kar jih je kdaj videla naša zemlja. V stopetdeset in več tisoč srcih vlada ena sama misel, jeziki vseh govorijo isto besedo: Živel Kristus Kralj! Eni tiho in le na gibajočih ustnah zaznavno, drugi tako glasno, kot da poslušas zборе iz razodetja, tretji s pesmijo, ki zdaj roti Boga, da nam vlada povsod, zdaj spet poje in sanja o lepoti Brezmadežne. In tako gredo skupine za skupino, tisoči za tisočem, dokler ni ves Stadion spet kot morje v večernem lesku.

Kadar se slovenski glasovi zlivajo v peti molitvi pri litanijah, je zmeraj prelepo. Ko je stotisoč vernih src klicalo iz nebes usmiljenje božje, je bilo — nebeško. Pa koliko resnične hvaležnosti je bilo, ko je ljubljanski nadpastir zapel »Tebe Boga hvalimo«! Hvaležnosti za trenutke očiščenja, za bogastvo nebeške gostije, za vse obilje, ki smo ga bili deležni v teh dneh, ko se je nebo bolj kot kdajkoli sklonilo k slovenski zemlji.

A ne pozabiti: Prava hvaležnost je v tem, da Gospodovih steza ne zapustimo!

MOŽ BESEDA BODIMO!

Dr. Miha Krek

Kongres presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani je bil prelep. Vera in molitev, ljubezen in češčenje Najsvetejšega je bilo iskreno, pristno in obilno.

Kongres je zbral ljudi, ki so žrtvovali, veliko žrtvovali zanj. Množice so molče trpele in molile, prepevale in Boga hvalile, ko so

Z zmagoslavne poti Marije Pomagaj z Brezij na evharistični kongres:
Pozdrav v Trzinu pri Domžalah

radi reda morale lačne in utrujene na žgočem soncu čakati in postaviti, da pridejo na vrsto. Bila je to disciplina radi Boga.

Kongres je izpričal našo živo vero. Množice so poklekale in molile na cestah, na poljih, v vlakih in na vozovih, sredi mesta in po vaseh, koder je šla Marija Pomagaj.

Za tri dni je obmolknila kletev, so nehale pijanosti in sirovosti. Vsak je skrbel, da bi ne bil omadeževal skupnega prelepega praznika. Policija ni imela nič opravka, iz ljubezni do Boga je vladal najvzornejši red in mir.

Za tri dni!? Ne pustimo, preprečimo, da bi se to zgodilo res le za tri dni. Kongresno razpoloženje mora *ostati* med nami. Kongres je imel namen, da trajno obnovimo življenje v Jezusovem imenu s

pomočjo Marijino. *Vse življenje* se nam mora *poznati*, da smo doživeli srečne, blagoslovljene dni kongresa.

Da bi bilo res tako! Da bi bili rod, ki je izšel iz evharističnega kongresa. Kongres v sebi obnavljajmo, vedno ga znova pred oči kličimo in se spominjajmo, kaj smo želeli, kaj smo obljubili, za kaj smo prosili in molili na kongresni dan.

Le spomnite se vsak večer, kadar z Bogom pregledujete dan in svoje življenje, kako ste slovesno dvignili glas in obljubili, da hočete fantje vestno čuvati čistost duše in telesa kot najdragocenejši vir vse življenjske sreče. Posebej ste pregledali vse neštete priložnosti v tovarni, v delavnicah, v službah in sploh pri delu in pri zabavi, ob prostem času, ki vodijo fanta v zlo in jemljejo trudu njegovih rok in znoju njegovega dela blagoslov in srečen uspeh. Rekli ste, da boste take razvade zatirali, jih pregnali, kolikor pa obstoje proti vaši volji, pa se jih izogibali in jih viteško prezirali.

Kongres je vse opozoril na svetost družine. Družina, vir zdravega blagoslovljenega življenja. V naših družinah Bog in njegov blagoslov. Možje, gospodarji in očetje po volji božji, fantje pa ob njihovi strani stražarji reda božjega v družinah. Fantje, podpirajte domačo hišo! Naj ne bo škoda denarja za njo, čeprav si ga trdo prislužil in veš, da doma ne boš imel. Če je treba, le pomagaj veselega srca očetu in materi, Bogu si s tem na obresti posodil, sebi pa s tako mladostjo srečno življenje v svoji lastni bodoči družini pripravil.

Kongresnemu Kralju ste fantje obljubili, da boste pridno delali, vsak svoj poklic vestno izpolnjevali in vse svoje stanovske dolžnosti smatrali za častno in odgovorno službo Bogu in svojemu bližnjemu. Kristus Kralj hoče, da so njegovi mladci najodličnejši v svojih poklicih, da se za službo vestno izobrazijo in pripravijo. On hoče, da je radi Njega vsak cel mož na svojem mestu.

Radi Njega! Posebej je to važno sedaj, ko mora biti vsak med svojimi stanovskimi tovariši *apostol*. Apostol naj pridobiva in vpliva. Zato mora biti vpliven in ugleden med fanti, tovariši, da bodo njegovo besedo poslušali, njegovemu zgledu v dobrem sledili.

Obljubili smo zvestobo in poslušnost Cerkvi, papežu in škofom. Obnovili in utrdili smo se kot *enotna katoliška fronta* pod vodstvom papeža in škofa. Rekli smo, da bomo vsi *trdno držali* s Cerkvijo, se vedno *postavili* za njen nauk in ga vselej izpolnjevali, kakor ga bo ona razlagala in učila. Zlasti so *vsí slovenski stanovi* obljubili, da bodo izpolnjevali papeževe okrožnice o stanovski ureditvi družbe, da

v slovenski skupnosti zavlada pravičen socialni red, prežet od Kristusa ukazane ljubezni do bližnjega.

Le pogosto se spomnimo, kako živo smo ob kongresu čutili, da sreča našega duhovnega življenja, moč volje za dobro delo, vse lepo in dobro v nas raste in napreduje le ob mizi Gospodovi, le ob tabernaklju, ob studencu žive vode. Takrat smo res iz srca zatrjevali, da bomo pogosto Jezusa obiskovali, redno k obhajilu hodili, Njegovi najsvetejši daritvi zgledno prisostvovali, čim bližje oltarja kot pravi stražarji Gospoda Boga.

Mož beseda bodimo. Kongresne obljube zvesto držimo!

PESEM SEJAVCEV

Joža Vovk

Globoko sezimo
in seme vrzimo
po tleh in v nebo,
naj s silno močjo
ga sonce prežge,
naj zemlja prekvasi,
kar klije iz nas!

Globoko sezimo,
besedo vrzimo
ljudem v obraz.
Beseda je seme
zajeto iz nas.
Če dobro — bo vzknilo,
če slabo — bo zgnilo,
naj z nami vred
zmelje ga čas!

PREPELICA POJE ...

Gregor Mali

V žitu poje prepelica:
Petpedi, le petpedi,
letos tebi, letos tebi
pešajo moči.

Kmet po polju hodi,
jezno se drži,
prepelico z njive svoje
s kamnom zapodi.

Prepelica pa veselo
z njive odleti,
kmetu bolnemu prepeva:
Petpedi, le petpedi!

KAKO SMO GRADILI STADION?

Jožko Godina

Eno prvih vprašanj, s katerim se je moral baviti pripravljalni odbor za II. evharistični kongres za Jugoslavijo, je bilo, kje naj se vrše glavne kongresne svečanosti. To vprašanje ni bilo tako enostavno. Misel, da se mora kongresni program razvijati v sredini mesta, je bila brez dvoma zelo tehtna. In tako smo razmotrivali razna mnenja: prof. Plečnik je priporočal uršulinski vrt, nekateri so zagovarjali Kongresni trg z Zvezdo, spet drugi so se ogrevali za prostor v Tivoliju nad velesejmom; slednjič je na škofovski konferenci v Zagrebu padla odločna beseda: Stadion!

Meseca februarja so se radi ureditve Stadiona za kongresne namene napotili na Stadion s prof. Plečnikom, graditeljem Stadiona, načelnik zadruge Stadion ravn. Bog. Remec, predsednik pripravljalnega odbora dr. Stanko Žitko in referent za zunanje priprave Ivan Martelanc. Prof. Plečnik je nasvetoval: Da spravite v Stadion 120.000 ljudi, kolikor jih je pričakovati na kongres, pa še da bo imel Stadion dostojno lice za veliko slavlje Slovencev in vse Jugoslavije, je kot prvo nujno potrebno, da uredite teren na Stadionu v pravilne oblike kot so predvidene po prvotnem načrtu. Za oltar pa zgradite tribuno, kot je bila že za orlovski Stadion namenjena in načrt zanjo izdelan. Tako bo ves problem najenostavnejše, pa najboljše rešen.

Toda — Kje vzeti sredstva?! Glavni pripravljalni odbor jih zaenkrat še nima, brez zagotovila pa, da bodo sredstva na razpolago, ni mogoče misliti na pričetek del, kaj šele na izvedbo velikega načrta. Po drugi strani bi bilo pa treba takoj pričeti z delom, ako naj bodo terenska dela in tribuna do kongresa dokončana.

V tem dvomu in v tej želji po uresničenju velike zamisli je referentu za zunanje priprave kongresa šinila misel: Poiščite tisoč zavednih Slovencev in Slovenk, ki bodo žrtvovali vsak po 500.— Din, pa imamo zbrana potrebna sredstva za prireditve Stadiona v kongresne namene. Tako se je na Stadionu samem rodila znana petstodinarska akcija.

Kmalu nato je bila že prva seja petstodinarske akcije, ki se je pod predstvom vseuč. prof. dr. Franca Lukmana konstituirala kot poseben odsek glavnega odbora za II. evharistični kongres. Pet gospodov se je udeležilo te seje. In so položili novi akciji temeljni kamen s tem, da so kot prvi zložili vsak po 100 Din in tako vložili prvi petstodinarski delež — sebi v pogum za delo, drugim za spodbudo in zgled.

Potem pa je prišlo podrobno delo. Odbor petstodinarske akcije je razpredel zbiranje po vsej Sloveniji, celo med Slovenci v Zagrebu in Beogradu si je poiskal sotrudnikov. Od človeka do človeka je bilo treba hoditi, povsod trkati na darežljiva srca, poskušati tu in tam — in hvala Bogu in našim zavednim Slovincem in vrlim Slovenkam, ne brez uspeha. Še celo tam, koder ne bi pričakovali in kamor ob drugih prilikah nismo šli na prošnjo pot, celo tam ni bilo trkanje brez uspeha. In tako je bilo nabranih prvih 10 tisoč in desetih 10.000 in še smo delali in vedno novih potov iskali. Bilo je treba veliko delati, odbor je moral imeti mnogo posvetov, toda vse delo je Bog blagoslovil, akcija je v polni meri uspela. Odbor petstodinarske akcije je napram glavnemu odboru prevzel obvezo, da zbere vsaj Din 150.000 za ureditev Stadiona. Celoten proračun del je seveda znašal ogromno več, pa bi ostalo kril glavni odbor iz drugih zbirk. Pod spretnim vodstvom delavnega pred-

sednika g. univ. prof. dr. Fr. Lukmana ter tajnika Avgusta Novaka je uspelo zbrati skoro še enkrat toliko.*

Istočasno pa so se po načrtih prof. Plečnika in pod vodstvom inž. Suhadolca pričela dela na Stadionu. Program je bil obsežen: Zgraditi glavno tribuno, ki bo ob kongresu služila kot oltar ter urediti zemeljska dela. Skoro enajst tisoč kubičnih metrov materiala je bilo treba prevoziti, da je Stadion dobil svojo končno obliko. Nasajeno je bilo drevje, zasejana trava, urejene brežine, zgrajen je bil nov dohod z Vodovodne ceste, zadruga Stadion je oskrbela nova vrata. Deset vagončkov je skozi tri mesece prevažalo material na potrebna mesta, nad 100 delavcev je bilo ves čas zaposlenih pri terenskih delih.

In potem je pričela rasti tudi iz tal glavna tribuna. Tri tedne po pričetih delih je bila zalita zgornja plošča. Ogromni stebri so bili vlitli in razopazeni v rekordno

Kardinal legat s svojim spremstvom ob odhodu s Stadiona

kratkem času. V zgodnjih jutranjih urah praznika Kristusovega vnebohoda pa je sredi hudega naliva zaplapolala na tribuni zastava: strešna plošča je bila za-betonirana.

Da, veseli smo Stadiona, ponosni na to, da nam ga je uspelo toliko pripraviti za evharistični kongres v času, ko ni bilo nobene organizacije, da bi nas podpirala, v času, ko je gospodarska kriza najhujše stiskala naše ljudstvo in našo deželo. To kljub temu, da marsikdo ni hotel razumeti veličastnosti kongresa in je po Judeževo spraševal: »Čemu ta potrata!«, to kljub temu, da je marsikdo, ki bi prvi bil poklican to prizadevanje podpirati, delo zaviral, to kljub temu, da je tako manj-kalo časa za zbiranje sredstev in delo na Stadionu samem.

** Nekoliko netočno je poročilo v »Slovincu« z dne 28. 6. t. l., češ da je zadruga Stadion iz lastnih sredstev zgradila tribuno in izvršila terenska dela na Stadionu. Potrebna sredstva je dal na razpolago kongresni odbor.*

Prav zato je v tisti mogočni, blagoslovljeni noči med 29. in 30. junijem vsakdo bil toliko bolj Bogu hvaležen, da mu je dal včakati ta dan in to uro: Stadion je ves razsvetljen sprejel vase 50.000 slovenskih mož in fantov. In tribuna, prirejena za oltar, je kot mogočen simbol naše skupnosti zažarela v vsej svoji krasoti in mogočnosti. Ista čuvstva so nas navdajala ob slovesni legatovi maši, ki ji je prisostvovalo 90.000 ljudi, v isti sreči smo žareli, ko je evharistični Kralj zbral ob zaključni kongresni svečanosti na Stadionu, ki smo ga s trdom in žrtvami uredili in Njemu pripravili za njegovo slavlje, do 120.000 svojih vernikov in jih iz sv. hostije blagoslovil za vse delo, za vse borbe in za vse uspehe.

POLDAN

Peter Križman

Sence se stiskajo plahe k nagubanim deblom.
Trava se težko sopeč poveša svedrasto k tlom.
Nekje za vasjo v brezveterju klasje trpi,
znihalo rado bi k zemlji, pa nima moči.

Zasenčena okna so nema, še nagelje
rada bi skrila in vonj zatajila.
Razbeljene strehe in rahlo razpokana tla
v bolečini neznosni visé. Glas zvona
v visokem zvoniku ponižno vzdihuje
in dobro sonce prosi za kapljo usmiljenja.

Čez njive in trave, čez hiše in pode,
čez vrt in v dobrave, glej, vse gori
in kot v molitvi prosi: Vode, vode...

NAŠA RADOST

Gregor Mali

Fantje smo. Močni, srčni, hrabri, mladi bi bili radi. Strma in nevarna je naša pot. Vodi preko skalnih pečin in prepadov.

Resnice in luči hočemo; svet nam ponuja laž in prevaro.

Upamo; toda našemu upanju se brezbožni ljudje posmehujejo. Po ljubezni hrepenimo; toda ljudje nas moré s strupom sovraštva. Življenja hočemo; toda preko nas veje dih smrti. Zvestobe želimo; toda svet poveličuje nezvestobo.

Kje naj dobimo pomoč? Kje resnico, ljubezen, življenje? Svet, tako se zdi, je zagnila noč. Fantje, kje?

»Stopil bom k oltarju božjemu; k Bogu, ki razveseljuje mojo mladost,« moli vsak dan duhovnik. Tja pojdimo tudi mi. Kjer večna luč gori, tam v sveti hostiji prebiva on, ki deli moč, hrabrost in srčnost. Resnica je in Ljubezen, Luč in Življenje. Na njegovo Srce naslonimo svoje glave, fantje, in varno bomo hodili preko prepadov življenja v nebo.

VAM, KI STE BILI — PA TUDI VAM, KI NISTE BILI

Tone Bantan

Evharistični kongres v Ljubljani je za nami. Ni moj namen, opisovati potek in veličastnost raznih cerkvenih in drugih slovesnosti, temveč bi rad povedal le nekatere misli, ki me navdajajo, kadar se spomnim na tisto točko sporeda, ki je mene kot kmečkega fanta najbolj zanimala, to je na *stanovsko zborovanje kmečkih fantov*.

Vsi, ki ste se tega zborovanja udeležili, boste gotovo rekli, da je bilo zelo lepo. To pa je najbrž tudi vse, kar ve, ali kar bo čez par let vedela o tem zborovanju povedati večina izmed nas, ki smo bili na zborovanju zbrani.

Da rešim pozabljenju, sem sklenil, da poskusim napisati — sebi in vam vsem, dragi tovariši, v spomin in opomin, od vsega, kar sem na tem zborovanju slišal in opazil, to, kar se mi je najbolj vtisnilo v spomin.

Pred vsem: Poslovilni govor od slovenskih kmečkih fantov, ki nam ga je govoril — »za slovo«, nam je rekel — naš ljubljeni nadškof prevzv. g. dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Pravijo, da kadar se kdo poslavlja, tedaj vse najvažnejše, kar ima svojim naročiti, še enkrat ponovi, da bi nikakor ne pozabili. — In kaj je smatral prevzv. g. nadškof za najvažnejše, kaj je hotel še enkrat zabičati v srce slovenskim fantom ob uri slovesa, ko jih je morda res zadnjič gledal pred seboj v tako velikem številu zbrane iz vseh krajev Slovenije?

Čutil je potrebo, da nas še enkrat opozori na največjo nevarnost, ki preti fantu: da se pogubi v nečistosti. In nam je povedal dva zgleda iz svojega življenja. Pretreslo me je, ko je prevzvišeni zatrdil, da je bil vesel, ko mu je umrl mlajši brat prej, predno je zašel na slaba pota. S tem nam je hotel povedati, da je nravna propalost za človeka večja nesreča, kot smrt v mladih letih. Fantje, ali jemljemo tudi mi to tako resno?!

In še nam je govoril prevzvišeni: »Fantje, vem da je spolna strast najhujša strast, ki žge in kljuje v človeškem srcu, vem, da je ta strast tako silna, da jo je skoraj nemogoče stalno premagati, popolnoma nemogoče pa brez molitve in božje pomoči.

Morali bi jo premagati, morali ostati čisti vse do poroke, tako vi fantje kot dekleta. Toda ogenj strasti je strašen: le malo, malo

jih ostane čistih do zakona, posebno danes, ko je mnogim nemogoče poročiti se že v mlajših letih. Zato vas prosim, dragi fantje, da vsaj potem, ko postanete zakonski možje, začnete z novim družinskim tudi novo duševno življenje, da bo vsaj vaše zakonsko življenje čisto in pošteno! In v bojih s svojo strastjo se zatekajte k prečisti Devici, ki je tudi meni pomagala v tem strašnem boju. Marija mi je izprosila milost, da sem postal duhovnik in dobil srčni mir, ko sem poromal k njej na Brezje. Tudi vam bo pomagala, če se boste k Njej zatekli!

Zato vas, fantje slovenski, tole prosim danes, ko se zadnjič vidimo na tem svetu: Kadar vas žge ogenj nečiste strasti, molite, molite in k Mariji se zatecite! Le tega vas prosim . . . »

Drugo, kar mi je ostalo od zborovanja posebno v spominu, je evangelijska prilika, ki jo je v svojem govoru razlagal drugi govornik, g. Fr. Terseglav. Namreč prilika o tistem bogatem mladeniču, ki si je hotel zagotoviti večno zveličanje, a se mu je zdelo preveč, da bi radi Jezusa zapustil svoje življenje in šel za njim.

Zares, tudi mi fantje smo taki: Verovali bi še, tudi v nebesa bi še marsikdo od nas rad prišel — toda, da bi radi tega kaj žrtvoval od svojega premoženja, časa ali udobnosti, to se nam zdi prehudo.

Kdo izmed nas — tudi izmed nas, ki hočemo biti dobri katoliški fantje — hoče v življenju vsaj nekoliko slediti Jezusovemu vabilu: »Pridi in hodi za menoj?!« Ali sploh vemo in premislimo, kaj se pravi za Jezusom hoditi?! Da se to reče: žrtvovati se za druge, odpuščati svojim sovražnikom, varovati se napuha, časti in denarja-željnosti, biti do revežev usmiljen, boriti se za zatirane in teptane, poučevati nevedne, spreobračati grešnike itd.

Glejte, fantje, vse to je dolžen izvrševati vsak, ki hoče biti *dober* kristjan, *dober katoliški fant*! Ali pa se mi tega zavedamo, ali tako delamo?!

Mi vemo, da je mnogo naših tovarišev, celo naših bratov, ki niso imeli toliko priložnosti za izobrazbo kot mi, ki so nevedni v verskem ali splošnem ali strokovnem znanju. Toda — ali vemo, da je naša dolžnost, da jih poučimo?!

Mi vemo, da se dandanes godi na svetu neizmerno mnogo socialnih krivic tistim, ki si ne znajo ali ne morejo pomagati. Toda, ali vemo, da je naša dolžnost, da smo »zaščitniki revežev, vdov in sirot«, če hočemo biti vitezi krščanstva?! Mi vidimo, koliko škode

napravlja pri nas pijančevanje. Toda — kaj smo storili praktično za odpravo te narodne sramote? Mi se zavedamo, kako bi se morali obnašati kot pošteni fantje v družbi in napram dekletom. Toda — ali se dejansko *res* tako obnašamo?! Odgovorite, fantje!

Fantje, zavedajmo se: Če hočemo prenoviti svet v Kristusovem duhu, je neobhodno potrebno, da *najprej* prenovimo samega *sebe*! Če mi ne bomo s svojim *življenjskim zgledom* potrjevali svojih besed, ne bomo dosegli uspehov! Besede namreč mičejo, a le *zgledi* vlečejo! In če se ne bomo jasno zavedali, da se »dober« katoličan le z bolj krščanskim *življenjem* in ravnanjem razlikuje od »slabega«, — bomo morda delu za pokristjanjenje človeštva več škodovali kot koristili, če se bomo štel med »dobre« katoličane!

— — —

Dragi fantje, tovariši, oprostite tem besedam. Nič vam ne očitam, kar ne bi očital tudi sebi; v ničemer vas ne opominjam, glede česar bi ne opominjal tudi sebe. Opomin pa nam je potreben: Mnogo nas je bilo na zborovanju, a še sto in stokrat več je tistih fantov, ki niso bili in tudi tegale brali ne bodo. Vsi ti gledajo na nas! Zato glejmo, da bomo vsem tem svojim tovarišem s svojim življenjem in lepo besedo kazali pot navzgor, nikdar nikomur pa postali kamen spodtike!

To naj bi bil sad fantovskega zborovanja na evharističnem kongresu!

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

Evharistično gibanje. V današnjih velikih in težkih časih se zelo lepo širi evharistično gibanje v vseh katoliških državah. Zlasti močno se širi v Italiji, kjer je bilo v letu 1934, 33 velikih evharističnih kongresov, katerih so se udeležili verniki iz več škofij. Poleg teh kongresov so se vršili še štirje dekanjski in enajst župnijskih kongresov.

To je za katolicizem v Italiji zelo pomembno. Evharistično gibanje bo mnogo pripomoglo k duhovni obnovi Italije.

Katoliški shod v Pragi. Istočasno kot pri nas evharistični kongres se je v Pragi

vršil katoliški shod za čehoslovaške katoličane. Sv. oče je poslal v Prago svojega legata, pariškega nadškofa kardinala Verdiera, ki so ga državni predstavniki in celokupni episkopat kar najslovesneje sprejeli.

Vse mesto je bilo okrašeno z državnimi in papeškimi zastavami. Po praških ulicah pa so se kakor velika reka prelivala pestre skupine organizirane češke, slovaške in nemške katoliške mladine. Zborovanjem je prisostvovalo okrog četr milijona ljudi. Na samem kongresu je imel pomemben govor tudi čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Poveljeval je katoliško Cer-

kev in zatrdil, da hočejo čehoslovaški državniki dati katoliški Cerkvi največjo svobodo, ker samo svobodna Cerkev v svobodni državi more biti najmočnejša obrambna sila proti vsem razdiralnim in uničujočim tokovom, ki so nevarni narodu in državi.

Prav nič ne dvomimo, da bo ta kongres mnogo pripomogel, da se zboljšajo odnosi med Vatikanom in Prago. Veliki pa bodo tudi duhovni sadovi za čehoslovaški narod.

V Nemčiji se že danes katoliški delavci vneto pripravljajo, da na slovesen način proslave obletnico največjega socijalnega delavca, škofa Kettelerja. Silne množice delavstva poromajo na škofov grob v Mainz.

V Turčiji je vlada prepovedala tiskati katoliški list »Vita catholica«, ki je izhajal v francoskem in italijanskem jeziku. Prepoved utemeljujejo s tem, češ da vrši list versko propagando, ki pa je v turški državi prepovedana.

V Združenih državah Severne Amerike je poskušal mehikanski konzul v Los Angeles osmešiti katoliško procesijo na čast Materi božji Gvadalupski, ki jo v Mehiki posebno častijo. Vlada USA pa je od mehikanske vlade zahtevala odpoklic tega konzula, kar se je tudi takoj zgodilo. Ta korak je ameriška vlada storila na pritisek katoličanov.

V Nemčiji besni kulturni boj z vso silo. Sodišče v Koblenzu je obsodilo kaplana iz mesta Mayen na 5 mesecev strogega zapor, ker je »založil« Alfreda Rosenberga — ki ga še poznamo.

Mestnemu župniku Stegmannu v Heilbronnju je oblast prepovedala v šoli poučevati verouk. Župnik Friesenhon je bil obsojen na 6 mesecev zapor, ker je pridigal o krščanski dobroti. Župnik Frölich v Waldbrunnju je obsojen na 3 mesece zapor radi neke zgolj cerkvene pridige. Docentu dr. Waltherju Kunethu je oblast odvzela docenturo na berlinskem protestantskem vseučilišču, ker je v neki svoji knjigi obsodil Rosenbergovo knjigo »Mit XX stoletja«. Koliko pa je takih primerov, ki za nje ne vemo, a se dan za

dnem dogajajo. Težke čase preživljajo nemški katoličani, a iz boja bodo izšli kot zmagovalci in Cerkev bo ostala vsa pomlajena in pokrepčana.

Na Angleškem je imelo anglikansko društvo za širjenje sv. pisma svojo redno skupščino v Londonu. Predsedoval je skupščini lord Wolmer. Zborovalci so ostro protestirali proti preganjanju kristjanov v Rusiji in Nemčiji. Da bi le našli mnogo posnemalcev.

V Ameriki v Clevelandu bo letos evharistični kongres. Škof Schimb je pozval vse katoličane, da se kongresa udeležijo v čim večjem številu in izpričajo svojo globoko vero v Evharističnega Odrešenika.

Belgija. Od 3. do 5. maja je imela belgijska Mladinska katoliška akcija svoj kongres. Geslo tega zborovanja je bilo: belgijsko mladino Kristusu! Govorili so odlični belgijski voditelji mladine o hitrem širjenju socializma in o metodi, ki se je je poslužil Hitler, da bi pridobil nemško mladino. Kar sta zmogla Hitler in Ljening, moramo tudi katoličani doseči, saj je Kristus z nami.

Rim. Dne 31. maja je papež Pij XI. dopolnil 78 let. Bog nam ga še dolgo ohrani! Mi pa boljše molimo zanj in Kristusovo Cerkev!

V Rusiji morajo v tem letu po načrtu petletke zginiti vse cerkve in vsi duhovniki.

Sicer rdeči zidarji rušijo cerkve, a vere v srcih ljudstva ne morejo zrušiti.

Pri brezbožnem tisku je nastala silna kriza, ki se je pa mi veselimo. »Brezbožnik«, glasilo organizacije brezbožnikov, je izhajal l. 1930 na 8 straneh šestkrat na mesec v nakladi 326.000. Naslednje leto je izhajal samo na 4 straneh, a v nakladi 500.000, v l. 1934 je izšel samo trikrat na mesec. Naklade ne vemo. S 1. januarjem 1935 pa je nehal izhajati.

Mesečna revija »Brezbožnik« je od 199.500 izvodov v letu 1931 padla v januarju 1935 na 10.000.

Na Krimu živi še edini svobodni katoliški škof prelat Frizon. Da mu ne bi odvzeli krušne karte, se je oprijel čevljarske obrti.

KNJIGE IN ČASOPISI

Franz Ksaverij Lukman, MARTYRES CHRISTI. Trideset poročil o mučencih prvih stoletij z zgodovinskim okvirom. Celje (Družba sv. Mohorja) 1934. Strani 282 in zemljevid.

Pričujoča knjiga je eno izmed tistih znamenitih del, ki jih je Mohorjeva v zadnjem času izdala in ki nas zanje lahko zavidajo drugi, močnejši evropski narodi.

To je knjiga zgodovinskih poročil o Kristusovih mučencih prvih krščanskih stoletij. Pisatelj je poročila odlično prevedel in jih uredil po časovni zaporednosti nastanka, dodal pa jim je knjižno-zgodovinske uvode in potrebne stvarne pripombe. Prvemu delu knjige pa je dodal lep zgodovinski okvir, ki govori o rimski državi in krščanstvu, dalje splošno o mučencih in popisih posameznih mučenj.

Mučeniška poročila sama so pravi biser starega krščanskega slovstva. Te zgodbe iz junaške dobe cerkve so nam kristjanom za vse čase v spodbudo za žrtve v verovanju in življenju. Zato jih bomo vsak čas s pridom premišljevali in z zanimanjem prebirali.

Dragoceno knjigo prav toplo priporočamo kot potrebno in koristno berilo za naš plitvi in mlahavi čas. Posameznik in knjižnica naj si jo nabavi. Stane za ude Din 57.— (vez Din 69.—), za neude Din 76.— (vez. Din 92.—). Naroča se pri Mohorjevi družbi v Celju, dobi se pa tudi pri njeni podružnici v Ljubljani, Miklošičeva 19. P—t.

EVHARISTIČNE ŠMARNICE za kongresno leto 1935. Ljubljana, 1935. Strani 356.

Pripravljali odbor za II. evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani je izdal knjigo z željo, naj bi mesec maj s svojimi staroslavniimi šmarnicami pripravljali naše duše na veliko evharistično slavlje, in ga je svojemu Bogu, pričujočemu v svetem Rešnjem Telesu, pripravila letošnje leto Jugoslavija. Šmarnice niso delo enega pisatelja, temveč plod najboljših naših bogoslovcev, ki so od vseh strani osvetlili skrivnost sv. Rešnjega Telesa.

Tako so letošnje šmarnice nekaj izrednega in prvovrstnega, ki bodo privlačile tako inteligentne vernike kot najširše plasti naroda, da bodo vsi deležni njih bogastva. Sicer pa je knjižica tako notranje bogata na mislih in zgodovinsko-znanstvenem gradivu ter živa podoba religioznega, življenja, da presega okvir majskih prigodnic, ter se lahko označi kot bogoslovni almanah o najsvetejši katoliški resnici, o sv. evharistiji; s tem tvori važen donesek k naši bogoslovni književnosti. Zato ne sme manjkati v nobeni naši knjižnici, pa tudi posamičniku jo toplo priporočamo.

Knjiga ima 356 strani male osmerke in stane vezana z rdečo obrezo Din 30.—, z zlato Din 35.— brez poštnine. Naroča se pri Glavnem odboru, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

Jože Langus: PRAKTIČNI GOVORNIK. Ljubljana (J. S. Z.) 1935. St. 52. mala 8°.

Pravzaprav je o pravilih za govorništvo zelo težko govoriti. Kar naprej je človek v nevarnosti, da bi kvasil, kvasil, in to je prav eden najglavnejših govorniških grehov. Mimo vsega tega je tov. Jože Langus imenitno krmaril. Ko namreč govoriš o govorništvu, običajno izjokaš vse tiste grehe, ki bi se jih moral govornik najbolj izogibati. Čuvstvo te prevzame in ves solzav iščeš izraza temu, kar je najbolj tvoje. Razum narekuje in nikamor ti ni poti in ne gazi. In vendar je ta rebus tako čudno lahko rešiti. Tov. Langus govori o njem na str. 11. Dobra pripravljenost imenuje on tisto čudo. Tako namreč mislim: Ako je govorništvo zgolj zdrava pamet, po kateri naj usmerjam um in srce poslušajočih, potem je ni napake preko tiste, v kateri govornik svojega uma ne vpraša za svet in svojemu srcu dela silo. Pripravljenost za govor ni tlaka, temveč tisto najlepše, kar more govornik doživeti. Vsa polnost hotenja in vsa gorečnost išče izhodov in najlepšega izraza. Vse iskreno, vse grdo in sebično, vse nečedno in poštenjakom nepovedno izginja in eno edino je v tebi — da bi namreč ostal pri človeku...

Pripravljenost ni sanjarjenje, a lepši so nje trenutki, ko če bi sanjal. Niso namreč sanje brez tebe. Če jokaš, jokaš ti, če vriskaš, vriskaš ti, če sanjaš, sanjaš ti... In v sanjah govoriš tisto najgloblje, pred čemer buden trepetiš, pa če je prav vsak zlog tvoj in vsak glas tebe odmev. Zares! V pravila in oblike ničesar življenjskega ne moreš ujeti. Pa vendar v iskrenosti zadnji uspeh najdeš.

Langusov priročnik ni po moji pame ti. Morda je preveč šolski, morda preveč oklepa človeka v obroče pravil in norm. Eno pa ima: veselje do dela in stvarjanja, in pred vsem voljo do iskrenosti! Če kdo, potem katoliški govornik ne sme »saditi rožic«. Karkoli pove, mora biti najkrepkejši izliv njegove duševnosti. In kadar reče »amen«, je to njegov »Bodi!« ki mu ni odgovora in mu ga po pameti biti ne more.

Pa še nekaj moram pribiti: Priročnik je Langusova knjiga, ki ne išče sebe, temveč pošteno služi stvari. To je dandanes redka stvar! Zelo redka stvar! Zato ga priporočam. I. P.

NAŠ KRUH. Evharistična izpoved inteligence. Izdal evharistični krožek ljubljanskih akademikov. Celje (Družba sv. Mohorja) 1935. Strani 128.

Ob tej in drugi priliki smo spomnili v našem listu, kako je mladina zadnjih let postala resna, globoka, zdravo pozitivna v vseh smereh, tudi v verskem pogledu.

Za zadnje nam služi v dokaz tudi akademski evharistični tečaj, ki se je vršil v Ljubljani v pripravah na kongres od 23. do 25. marca letos. V globino so segla predavanja na tečaju, zato bi ne bilo prav, ako bi njihova misel z izgovorjeno besedo zamrla: ta bojazen je prirediteljem tečaja narekovala, da so predavanja in razprave objavili v knjigi.

Že ker obravnavajo te razprave zelo aktualne in zanimive poglede z raznih strani na evharistijo in evharistično življenje, jih bo vsak rad vzel v roko. Pa so tudi posamezna temata tako zanimivo in živo obdelana in podana, da človek kar težko odloži knjigo, ko prične brati.

Profesor dr. Viktor Korošec piše o Evharistiji in akademiku, prof. dr. Lukman o dogmatičnem nauku o zakramentu in daritvi sv. Rešnjega Telesa, urednik Franc Terseglav o Evharistiji in socialnem vprašanju, p. dr. Odilo Mekinda o pomenu evharistične molitve, p. Venceslav Vrtovec o Evharistiji in samovzgoji, dr. Basaj o Evharistiji in družini, dr. Krek o obhajilu izobraženca, prof. dr. Ehrlich o Evharistiji in misijonih, dr. Jože Pogačnik o Evharistiji in liturgiji.

Naj bo tudi to delo v duhovni sad letošnjega veličastnega kongresa. Vsakemu lepo knjigo toplo priporočamo. Naroča se pri Mohorjevi družbi v Celju in stane Din 9.— (za neude Din 12.—) Mc.

S. Scoville. ml. — P. Holeček, ZA INKOVIM SMARAGDOM. Mohorjeva knjižnica 76. Celje (Družba sv. Mohorja), 1935. Strani 208. Z ilustracijami D. Klemenčiča.

Doraščajoči mladeč in mladenka si želita povesti posebne vrste: takih iz življenja tujih narodov, takih iz neznanih, divjih pokrajin, knjig, ki mnogo govore o naravi in življenju v njej. Mohorjeva nam je podarila vrsto teh knjig in pred kratkim krasno Scovillovo »Za Inkovim smaragdom«, ki se odlikuje po prijetnem opisovanju južnoameriške narave, njenega rastlinstva in živalstva.

Zgodba o preiskovalnem potovanju pisane družbe, ki jo tvorijo profesor Sivec, lovec Tomaž, dva mlada skavta, zamorec in Indijanec in ki prehodi vse južnoameriške vode in gozdove, je polna presenetljivo pestrih in nenavadno napetih dogodivščin. Sveža veselost in skoroda groza se kar prepletata, vmes pa doživljamo življenje in naravo divje, nepreiskane pokrajine.

Prevod je skrben, ilustracije odgovarjajo pestri vsebini knjige. — Dasi je knjiga namenjena v prvi vrsti mladini, jo bo tudi odrasli rad vzel v roke in s pridom bral. Priporočamo jo vsem prav toplo.

Broš. Din 18.— (za neude Din 24.—), vez. Din 24.— (za neude Din 36.—). Naroča se pri Mohorjevi v Celju, dobi pa se tudi v knjigarnah. Mc.

»Prva zapoved: Vrv mora ostati med nami vedno napeta! Če ni napeta, nam več škoduje ko koristi. Naša Manihova¹⁶ vrv vzdrža 85 kg teže pri prostem padcu tri metre v globino, 90 kg pa pri višini 2½ m. Z vsakim pol metrom, ki ga prihranimo na višini, zraste moč njene vzdržnosti v kubičnem razmerju. Čim bolj strumno je napeta, toliko hitreje ovira padec in toliko več teže nosi. Če vrv drsi po tleh, potem mora najprej nekaj metrov pasti, dokler se ne napne. Bog s teboj, če naslednji mož ne vzdrži in zdrviš v prepad.«

Douglas je soglašal, vendar se mu je zdel učenjaški rojak zelo smešen. Vprav kot v Oxfordu! Mladi Tanquwalder pa je napenjal ušesa. Spodaj v Zermattu so obojevali tega košenega tujca, ki jih je po dolžini presegal za celo glavo in je več razumel o njihovih gorah kot oni sami. On si je izkopal trdna pravila, medtem ko so oni le napol slutili, kaj je pravilno. Plaho so ga občudovali in mu niso nikoli ugovarjali, kot bi bil zdravnik ali čarovnik. Sicer pa se Douglas na tej poizkusni poti ni slabo odrezal.

V višini prelaza so se ustavili in preložili nahrbtnike, ker se je Fidele vrnil v Valtournanche.

Sredi ledenika na prostih skalah je stala majhna gostilnica. Tam je stala, kjer so v srednjem veku Savojski zgradili mejno utrdbo. Iz njenih razvalin je nastala poznejša kapela sv. Theodula, in na njenih ostankih se je mnogo kasneje ugnezdil ženevski geolog de Saussure. S Honorom Benediktom de Saussure, ki je leta 1787 prvi stopil na Mont Blanc¹⁷, so odkrili Matterhorn kot predmet raziskovanja in osvojitve. Do sedaj je bil Matterhorn ovira, sedaj je postal izzivajoča naloga človeštvu. Saussure ni upal misliti na to, da bi dosegel »trioglati obelisk«, dvakrat je v občudovanju potoval okrog njega. Vodnik mu je bil J. Jacques Meynet iz Valtournanchea, oče našega grbavca.

Saussurejevo ime ni pozabljeno v znanosti, pač pa zgoraj v gorah. Nečak njegovega pomočnika Meyneta se je 70 let pozneje ustavil na Theodulskem prelazu. S svojo ženo je na kraju, kjer so po Saussureju našli nekaj slame in par novcev, razpel značni šotor in prodajal potnikom tam sir in konjak. Poleg šatora je sezidal hišo iz skalnih skladov s štirimi sobami. »Za človeštvo delam«, to je bil njegov stalni izrek. Vsakogar, ki je prišel mimo, je ustavil, razlagal mu je svoje načrte

in sprejel prispevek za stroške pri gradnji.

Toda Meynet je bil kaznovan, ker si je postavil dom na veličastnem vzvišenemu kraju, kjer je Saussure odkril prelesto sliko gore in kjer so že pred tem trikrat videli večnega žida. Nekega jutra je zginil s svojo ženo. Nihče ni vedel zakaj in kam. Nihče ni nikoli več slišal o njiju. Morda sta odšla v London, kjer je hotel Meynet zbirati sredstev, da bo na Theodulskem ledeniku zgradil človeško svetišče. Morda sta spotoma ostala v kakšnem pristaniškem mestu, pozabila na svojo domovino, radi čudes razburkanega morja, da bi sredi valujoče človeške množice stregla mornarjem iz daljnih krajev.

Ni bilo mogoče, da bi nekdo šel čez sedlo in ne bo mislil na usodo teh dveh ljudi. Whymper je v Londonu vpraševal po njiju, toda izvedel ni ničesar. Misli je, da sta mogoče kje v Amsterdamu. Mladi Douglas pa se je navduševal za veličastni, romantični grob brez križa in venca.

»Egipčani so zidali za grobove svojim kraljem kamenite piramide, tako ogromne, da se je v tem delu izčrpala moč vsega naroda. Mrtvo telo so ovili s kilometrskimi ovojji, da bi vsaj zunanjo obliko zaščitili pred poginom. Kaj je vse to proti veličastvu teh grobnih obeliskov in proti krasoti ledenega bivališča na dnu ledeniških razpok, v katerem bo počival Meynet s svojo ženo neizpremenjen do sodnjega dne! Kadar bosta vstala od mrtvih, bosta šla nedotaknjena preko najvišje stopnice v nebesa. Do takrat pa spita v širni dvorani bele smrti, in ne teži ju zemeljska gruda. Smrt polaga ledene cvetice na njun grob in mogočni vihar jima večno trobi žalno koračnico.«

Whymper ni bil praznoveren, najmanj kadar je bil pri belem dnevu svež na delu. Tudi v podzavesti se ni nikoli bal strahov in vampirjev. Vendar mu je bila svetla ekstaza¹⁸ Douglasova neprijetna in tesno mu je bilo. Z vso svojo stvarno preudarnostjo je oporekal Douglasovi pretirnosti:

»Vsekakor ni na svetu lažje smrti kot je v ledenem snegu. Na tej gori sem mnogokrat doživel trenutek, ko mi je bilo v njem jasno, da je to predzadnji trenutek mojega življenja. Toda nikoli v takem položaju nisem občutil duševnega obžalovanja ali telesne bolečine. Fizično si morem to razložiti. Napetost je tako velika, da se pod poslednjo obtežitevijo zdrobi telo kakor steklena čaša. Toda tega ne razumem, kako more volja od najvišjega življenskega občutja preskočiti do predaje samega sebe in to brez kesanja.«

¹⁸ duševno stanje, v katerem vidi človek čudovita dejstva.

Douglas je molče zmajal z glavo. Njega je razgibala le lepota smrti v ledeniku in ne dejstvo, da je prosta telesne bolečine.

Proti Theodulu je obrnjen Matterhorn s strmo padajočo steno in skoraj previsnim vrhom. Douglas je vprašal: »Ali so že poskušali doseči goro preko vzhodne stene?«

Whymper je odkimal in pripovedoval o svojem zadnjem poizkusu z Mihaelom Crozem, vodnikom iz Chamonixa, ki mu je bil najljubši. Šele pred kratkim se je moral vrniti v Chamonix, radi nekega starega dogovora, predno sta mogla izvesti že dolgo nameravani prehod po vzhodnem grebenu. Hotela sta prečkati to grozečo steno tam zgoraj, da bi prišla iz italijanske strani na zermattsko. Toda po utrudljivem plezanju sta se ustavila na zavarovani polici. Nosači so spali po tleh, Croz je glodal koštrunovo bedro, Whymper pa je preudarjal, čemu bi primerjal fine obrise sneženih ležišč. Tedaj je zagrmel nad njimi peklenjski trušč in odmeval kot skalni odmev od leve in desne proti njim, da so v hipu pozabili na spanje, koštrunovo bedro in lepi mir. Dvesto metrov nad njimi se je odrgalo kamenje. V strahu so se med mrmranjem in kletvicami stisnili pod previsno steno. Plaz je počasi drvel v dolino, se razdelil na varujočem stolpu, velike skale so se v ogromnih lokih odbijale na steni nad njimi, manjše kamenje pa je skromno drvelo na levi in desni strani od njih. Nazadnje je zdrvelo še koštrunovo bedro iz Crozevih pesti.

»Tam se hitro utrja kamenje! Radi prehitrega sončnega segrevanja,« je odvrnil Douglas.

»Pravilo! Že radi tega pride le moj greben v poštev!«

Whymper je prekinil pogovor. Dosegli so višino grebena. Sedaj so prekažali zgornji Theodulski ledenik in potem še furgenski ledenik. Težaven je bil le prehod med stranskimi morenami¹⁹ in razpokami med ledenikom ter grebenom Hörnli.

Toda z vsem tovorom so srečno dospeli. Z njimi se je dvigala v ozadju veriga Monte Rose; pri vsakem koraku je bila veličastnejša. Ob njihovem vznožju pa se je razgrnila kotanja s črnim jezerom²⁰. Tam je kapela. Douglasu se je zdela kot simbol varstva in posvečenega miru, ki se dviga sredi polja, pokritega z modrim sivičnem. V ledeno zeleni jezerski gladini se je zrcalil Deut Blanche²¹. Douglas je z glasnim veselim vriskom pozdravil Obergabelhom, ki ga je zavzel iz Zinala.

(Dalje prihodnjič.)

¹⁶ Manihova vrv — posebna znamenka plezalnih vrvi.

¹⁷ Mont Blanc, 4810 m, najvišja gora v Evropi.

¹⁹ morene so ledeniške groblje.

²⁰ pravilno kraj. ime: Schwarzsee.

²¹ gora.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

L J U B L J A N A

MIKLOŠIČEVA CESTA 6 (v lastni palači)

OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO
NAJUDGODNEJŠI OBRESTNI MERI

NOVE VLOGE:

VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE OBRESTUJE PO 3%

Domača slovenska zavarovalnica je **VZAJEMNA ZAVAROVALNICA**

v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo. — 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu. — 3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska. — 4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanja na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. — 5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas. — 6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

NASLOV CENTRALE: LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25.22.